

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Ryński (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Łukasz Biernacki

w sprawie **R. K.**

w przedmiocie odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 3 października 2018 roku
z urzędu kwestii wznowienia postępowania zakończonego postanowieniem
Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 15 lutego 2018 r., sygn. akt II AKzw [...]

utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w E.

z dnia 1 grudnia 2017 r., sygn. akt III Kow [...]

o odwołaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia

**1. wznawia postępowanie w sprawie R. K. w przedmiocie
odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia,**

**2. uchyla postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia
15 lutego 2018 r., sygn. akt II AKzw [...] i przekazuje sprawę
do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...] w postępowaniu odwoławczym,**

**3. kosztami sądowymi postępowania o wznowienie obciąża
Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

W dniu 24 lipca 2018 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] nazwane „wnioskiem”, w którym sygnalizował on potrzebę wznowienia postępowania z urzędu w trybie art. 542 § 2 k.p.k., bowiem „w przedmiotowej sprawie skład Sądu Apelacyjnego w [...] był nienależycie obsadzony”, a więc wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza, wskazana w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Stanowisko w sprawie przedstawił także Prokurator Prokuratury Krajowej, który w piśmie z dnia 22 sierpnia 2018 r. w pełni podzielił argumentację zawartą we wniosku sygnalizacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Ujawnione okoliczności pozwalają stwierdzić zaistnienie w objętej niniejszym postępowaniem sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, skutkującej koniecznością wznowienia z urzędu postępowania.

Okolicznością niekwestionowaną jest fakt, iż sędzia Sądu Okręgowego R. R., który przewodniczył składowi Sądu Apelacyjnego w [...] rozpoznającego sprawę R. K. w dniu 15 lutego 2018 r w postępowaniu odwoławczym nie posiadał - ważnej i skutecznej – delegacji, która by go uprawniała do wykonywania tego rodzaju czynności w sądzie, do którego został on delegowany. Posiadana przez niego delegacja upoważniała go jedynie do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Apelacyjnym w [...].

Stosownie do treści art. 46 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (j.t. Dz.U. 2018, Nr 23) w wersji obowiązującej do dnia 10 sierpnia 2018 r., sędzia sądu niższego delegowany do orzekania w sądzie wyższym nie mógł być – co do zasady – przewodniczącym składu tego Sądu. Minister Sprawiedliwości mógł jednak przyznać sędziemu sądu rejonowego, delegowanemu do sądu okręgowego, prawo przewodniczenia w sprawach rozstrzyganych przez ten sąd w pierwszej instancji, w składzie jednego sędziego i dwóch ławników albo w składzie jednego sędziego, natomiast nie miał delegacji ustawowej do przyznania sędziemu prawa do przewodniczenia w składach orzekających w sądzie odwoławczym. Zatem, trafnie wskazuje Autor pisma przywołując stosownie w tym względzie orzecznictwo Sądu Najwyższego, że treść art. 46 § 1 p.u.s.p. w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania przedmiotowego

postanowienia wykluczała, aby sędzia sądu okręgowego delegowany do sądu apelacyjnego, mógł być przewodniczącym składu orzekającego w tym to sądzie odwoławczym. Stąd też w sytuacji, w której sędzia R. R. *in concreto* przewodniczył składowi jednoosobowemu w sprawie rozpoznawanej przez sąd apelacyjny w postępowaniu odwoławczym, uznać należało, że wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza przewidziana w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady sądu (zob. wyroki SN: z dnia 2 lipca 2002 r., III KKN 489/99 LEX nr 56966; 12 lutego 2008 r., III KK 386/07, LEX nr 370243; 3 lutego 2009 r. II KK 237/08, OSNwSK 2009/1/295).

Nadmienić wypada, że obecne brzmienie przepisu art. 46 § 1 p.u.s.p. stwarza możliwość orzekania przez sędziego innego sądu, w tym sądu niższego, jako przewodniczącego także w sprawach rozpoznawanych w składzie jednego sędziego w sądzie odwoławczym (zob. ustawa z dnia 20 lipca 2018 r., Dz. U. 2018, Nr 1443 zmieniająca ustawę z dnia 27.07.2001 r. prawo o ustroju powszechnych z dniem 10 sierpnia 2018 r.). Dlatego też aktualnie orzekanie w postępowaniu odwoławczym przez sędziego sądu niższego jako przewodniczącego jednoosobowego składu orzekającego w postępowaniu odwoławczym utraciło już cechy bezwzględnej przyczyny odwoławczej, pod warunkiem, że taki sędzia uzyska delegację Ministra Sprawiedliwości (art.77 § 1 pkt 1 p.u.s.p.) lub Prezesa sądu apelacyjnego (art.77 § 9 p.u.s.p.).

Należy jednak zauważyć, że przepisy dotyczące składów sądu mają charakter gwarancyjny. Uchybienia występujące w tym zakresie są zaliczane do tak poważnych naruszeń prawa, że zostały one uznane przez ustawodawcę za bezwzględne przyczyny odwoławcze określone w art. 439 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., co w przypadku postępowania wznowieniowego obliuguje sąd, do podejmowania działań z urzędu w celu ich wyeliminowania.

Trafnie zauważył Sąd Najwyższy, że „Ocenianie uchybienia, które stanowiło bezwzględną przyczynę odwoławczą w chwili wystąpienia (przy braku konwalidacji), czy też w chwili wydawania orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, przez pryzmat znowelizowanych przepisów już po prawomocności orzeczenia, nie jest zasadne i stanowiłoby swoistą konwalidację uchybienia zaistniałego w prawomocnym orzeczeniu” (zob. wyrok SN z dnia 2 października

2015 r., III KK 132/15, LEX nr 1814909). Oznacza to, że ocena czy w tej sprawie obsada sądu była należyta winna być przeprowadzona wyłącznie w oparciu o przepisy obowiązujące w czasie gdy sąd ten orzekał, a nie na podstawie aktualnie znowelizowanego przepisu art. 46 § 1 p.u.s.p.

Uwzględniając przedstawioną argumentację trzeba stwierdzić, że w sprawie tej wystąpiły przesłanki do wznowienia postępowania z urzędu, stosownie do wymogów art. 542 § 3 k.p.k., i na podstawie art. 439 § 1 k.p.k. do wydania orzeczenia następczego w postaci uchylenia postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 15 lutego 2018 r. w sprawie II AKzw [...] utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w E. z dnia 1 grudnia 2017 r. w przedmiocie odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia i zarządzenia wobec skazanego wykonania reszty kar pozbawienia wolności oraz do przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Apelacyjny w [...] dopełni wszelkich ustawowych wymogów co do należytej obsady sądu, mając na uwadze aktualnie obowiązujące przepisy w tym zakresie oraz uwzględniając powyższe rozważania.

O kosztach postępowania wznowieniowego orzeczono na podstawie art. 639 k.p.k.